

Sygn. akt II C 488/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach II Wydział Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący SSO Katarzyna Banko

Protokolant Izabela Kucza

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko D. Z. i Z. Z.

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanych D. Z. i Z. Z. od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. z dnia 23 sierpnia 2017r. sygn. akt II Nc 117/17

1. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. z dnia 23 sierpnia 2017r. sygn. akt II Nc 117/17 w całości z tym, że zasądzone kwoty:

- 106.518,67 (sto sześć tysięcy pięćset osiemnaście 67/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 marca 2017r. do dnia 08 maja 2018r.

- 3.236,07 (trzy tysiące dwieście trzydzieści sześć 07/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 marca 2017r. do dnia 08 maja 2018r.

rozkłada na raty po 1.000,00 (jeden tysiąc) złotych płatne miesięcznie aż do wyczerpania całej kwoty należności głównej wraz z odsetkami naliczanymi do dnia wydania wyroku, począwszy od czerwca 2018r. do dnia ostatniego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat z zastrzeżeniem, iż w przypadku uchybienia spłaty którejkolwiek z rat pozostała należność do zapłaty staje się natychmiast wymagalna;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. odstępuje od obciążenia pozwanych pozostałą częścią kosztów zastępstwa procesowego należnych powodowi;

4. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Gliwicach Ośrodka (...) w R. na rzecz radcy prawnego A. K. kwotę 4.438,40 (cztery tysiące czterysta trzydzieści osiem 40/100) złotych, w tym kwotę 828,00 (osiemset dwadzieścia osiem) złotych podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, które nie zostały opłacone w całości ani w części.

SSO Katarzyna Banko

Sygn. akt II C 488/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) S.A. w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, aby pozwani D. Z. i Z. Z. solidarnie zapłacili powodowi kwotę 109.754,74 zł, na którą składają się:

- a) kwota 106.518,67 zł tytułem kapitału,
- b) kwota 2.658,90 zł tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 29 października 2016r. do dnia 09 lutego 2017r.
- c) kwota 577,17 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 10 lutego 2017r. do dnia 09 marca 2017r., tj. do dnia poprzedzającego wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych,

wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczonymi od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych, tj. dnia 11 marca 2017r. do dnia zapłaty, oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty skapitalizowanych odsetek, tj. od kwoty 3.236,07 zł za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powyższego żądania podano, że stronie powodowej przysługuje wymagalna wierzytelność pieniężną w stosunku do pozwanych powstała na tle realizacji umowy o kredyt hipoteczny nr (...) zawartej pomiędzy stronami w dniu 22 lipca 2010r. Powyższa wierzytelność została zabezpieczona poprzez ustanowienie hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 170.427,89 zł, która obciąża nieruchomość położoną w Ż. na Osiedlu (...), dla której Sąd Rejonowy w Żorach prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. nakazem zapłaty z dnia 23 sierpnia 2017r. wydanym w postępowaniu nakazowym orzekł, że pozwani Z. Z. i D. Z. mają zapłacić solidarnie na rzecz powoda (...) Banku (...) S.A. w W. kwotę 109.754,74 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 106.518,67 zł od dnia 11 marca 2017r., zaś od kwoty 3.236,07 zł od dnia 27 marca 2017r. oraz kwotę 4.989,00 zł tytułem kosztów postępowania w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu albo wnieść w tym terminie zarzuty.

Od powyższego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwani wnieśli zarzuty. Nie kwestionując faktu zadłużenia pozwani domagali się rozłożenia spłaty tego zadłużenia na raty motywując to sytuacją zdrowotną pozwanego Z. Z., trudną sytuacją materialną spowodowaną zmianami organizacyjnymi u pracodawcy pozwanej D. Z. oraz koniecznością przejścia na emeryturę, próbami pisemnego i telefonicznego porozumienia się z przedstawicielami powoda nt. możliwości restrukturyzacji zadłużenia lub zawarcia ugody.

Nadto pełnomocnik z urzędu pozwanych wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, obejmujących opłatę według norm przepisanych oraz wydatki, a które nie zostały zapłacone w całości lub w części.

Sąd ustalił co, następuje:

W dniu 16 lipca 2010r. pomiędzy (...) S.A. Oddziałem w Polsce z siedzibą w W. a pozwanymi D. Z. i Z. Z. została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) zgodnie, z którą pozwanym udzielono kredytu w wysokości 131.098,38 zł z przeznaczeniem na koszty związane z udzieleniem kredytu, spłatę i restrukturyzację zobowiązań banku. Okres kredytowania miał wynosić 240 miesięcy, tj. 20 lat. Zabezpieczeniem spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy jest hipoteka kaucyjna do kwoty 170.427,89 zł ustanowiona na nieruchomości stanowiącej odrębną własność, tj. lokalu mieszkalnym położonym w Ż. na Osiedlu (...), dla której Sąd Rejonowy w Żorach prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz cesja praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia powyższej nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych. Zgodnie z § 16 umowy w zakresie nieuregulowanym umową do umowy zastosowanie mają postanowienia Regulaminu, zaś kredytobiorca oświadczył, że w dniu podpisania umowy otrzymał Regulamin i aktualną na dzień sporządzenia umowy Taryfę opłat i zapoznał się z nimi. Z paragrafu 21 Regulaminu stanowiącego załącznik do umowy wynika, że w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę

warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank zastrzegł sobie prawo do m. in. wypowiedzenia umowy w całości lub w części z zachowaniem okresu wypowiedzenia w terminie 30 dni, a w przypadku zagrożenia upadłością przedsiębiorcy – 7 dni. (dowód: umowa o kredyt hipoteczny nr (...) wraz z pełnomocnictwem, oświadczeniem o ustanowieniu hipoteki kaucyjnej, Regulaminem k. 9 – 29, wydrukiem księgi wieczystej nr (...) k. 40 - 53)

Pismami z dnia 20 lutego 2017r., doręczonymi pozwanym w dniu 01 marca 2017r., zostali oni wezwani o zapłatę kwoty 110.383,77 zł w terminie 7 dni od dnia doręczenia powyższego wezwania. (dowód: przedsądowe wezwania do zapłaty wraz z dowodami doręczeń k. 30 – 33)

Pozwani D. Z. i Z. Z. z tytułu umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 22 lipca 2010r. zobowiązani są zapłacić na rzecz (...) Banku (...) S.A. kwotę 109.754,74 zł, na którą składają się następujące należności:

- 106.518,67 zł tytułem kapitału,
- 2.658,90 zł tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od 29 października 2016r. do 09 lutego 2017r.
- 577,17 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 10 lutego 2017r. do 09 marca 2017r. (dowód: wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) k. 34)

Od samego początku problemów pozwanych z terminowym regulowaniem zadłużenia na rzecz powoda, pozwani kierowali do powoda prośby:

- dnia 11 marca 2015r. – o obniżenie miesięcznej raty kredytu poprzez wydłużenie okresu kredytowania (k. 113),
- dnia 13 lipca 2016r. – o restrukturyzację zadłużenia (k. 114)
- dnia 07 lutego 2017r., tj. po doręczeniu wypowiedzenia umowy kredytu – o restrukturyzację zadłużenia (k. 115)
- dnia 01 marca 2017r., tj. po doręczeniu przedsądowego wezwania do zapłaty – o rozłożenie obowiązku spłaty kredytu na raty (k. 116)

Powód nie ustosunkował się do żadnego z powyższych pisma pozwanych.

Pozwany Z. Z. jest emerytem, zaś jego emerytura od 01 marca 2017r. wynosi netto 2.853,45 zł. Od 2011r. pozwany jest leczony onkologicznie z powodu raka pęcherza moczowego w klinicznym stopniu zaawansowania. W 2017r. pozwany doznał zawału mózgu wywołanego przez zator tętnic mózgowych (udar niedokrwienny lewej półkuli mózgu), którego następstwem było zaburzenie orientacji, mowy, osłabienie prawej kończyny górnej. Nadto pozwany cierpi na niewydolność oddechową. (dowód: dokumentacja medyczna pozwanego k. 117 – 122) Pozwana D. Z. w dniu 30 czerwca 2016r. wskutek zmian organizacyjnych w spółce, w której była zatrudniona zakończyła pracę zawodową i przeszła na emeryturę, która wynosi netto 3.212,27 zł. Pozwana podjęła dodatkowe zatrudnienie w biurze rachunkowym, w którym zarabia netto 300,00 zł. Problemy pozwanych spowodowały także inne zaległości i wszczęcie postępowań egzekucyjnych z wniosku Wspólnej Mieszkaniowej (...) przy Osiedlu (...) w Ż. oraz instytucji, w których zostały zaciągnięta tzw. „chwilówki”, a których konsekwencją są zajęcia części świadczeń emerytalnych pozwanych. Pozwani regulują także inne należności z tytułu kredytów: na rzecz spółki (...) sp. z o. o. (miesięczna rata wynosi 300,00 zł) oraz na rzecz (...) Banku (...) S.A. (miesięczna rata wynosi 700 zł), (...) (rata zmienna w wysokości około 500 zł miesięcznie). Kredyt w spółce (...) pozwani zaciągnęli w 2014r. Wynosił on 6.000,00 zł. i będzie spłacany do września 2018r. Kredyt w D. Banku wynosił 99.000,00 zł, jest on spłacany przez pozwanych regularnie, a jego spłata kończy się w 2020r. Kredyt w (...) wynosił 10.000,00 zł i jest również spłacany regularnie. Pozwani ponoszą stałe wydatki miesięczne w wysokości około 2.000 zł obejmujące czynsz, media, ubezpieczenie, lekarstwa, bieżące utrzymanie. (dowód: przesłuchanie stron ograniczone do przesłuchania pozwanej D. Z. zapis audio – video k. 220)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody. Dokumenty były w pełni wiarygodne, albowiem zostały sporządzone przez uprawnione podmioty, zaś ich wiarygodność nie była podważana. Przesłuchanie stron ograniczone do przesłuchania pozwanej D. Z. potwierdziło istotne okoliczności wynikające z dokumentów oraz pozwoliło na wyjaśnienie sytuacji zdrowotnej, zawodowej, materialnej pozwanych.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym było w sprawie, że w dniu 19 września 2011r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., w drodze sukcesji uniwersalnej, na mocy art. 42e ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki (...) S.A. Spółki Akcyjnej Oddziału w Polsce. Następnie, z dniem 31 grudnia 2012r., na skutek połączenia spółek kapitałowych, przeprowadzonego w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh, (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., na mocy art. 494 § 1 ksh, wstąpiła w ogół praw i obowiązków (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.. Wobec powyższego stwierdzić należy, że w związku z zaistniałymi przekształceniami podmiotowymi, wszelkie roszczenia z wiarygodności powstałych na tle realizacji stosunków zobowiązaniowych zawartych przez (...) S.A. Spółki Akcyjnej Oddziału w Polsce oraz pozwanych, przysługują obecnie (...) Bank (...) S.A. w W..

Bezspornym w sprawie było także, że stronie powodowej przysługuje wymagalna pieniężna w stosunku do pozwanych powstała w związku z realizacją umowy o kredyt hipoteczny nr (...) zawartej w dniu 22 lipca 2010r. Pozwani nie kwestionowali ani faktu wypowiedzenia powyższej umowy kredytowej, ani wysokości zadłużenia. W piśmie skierowanym do powoda z dnia 07 lutego 2017r. (k. 115) pozwani wprost stwierdzili, iż termin wypowiedzenia umowy kredytowej upłynął z dniem 06 lutego 2017r. Pozwani przyznając zarówno fakt istnienia zadłużenia, jak i nie kwestionując wskazanej w pozwie wysokości tego zadłużenia wnieśli na podstawie art. 320 k.p.c. o rozłożenie na raty zasądzzonego świadczenia.

Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Artykuł 320 k.p.c. ma zastosowanie także w postępowaniu nakazowym, w jego fazie wywołanej wniesieniem zarzutów (por. wyrok SN z 25 czerwca 1997 r., II CKN 175/97, LexisNexis nr (...), OSNC 1997, nr 12, poz. 207).

Według jednolitego stanowiska prezentowanego tak w orzecznictwie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70) i w piśmiennictwie, wymieniony przepis, choć ulokowany w ustawie procesowej, ma charakter materialnoprawny, gdyż wydany na jego podstawie wyrok rozkładający na raty świadczenie należne wierzycielowi modyfikuje treść łączącego strony stosunku cywilnoprawnego. W wyniku tego wyroku, obowiązek jednorazowego uiszczenia całego świadczenia zostaje bowiem zastąpiony obowiązkiem zapłaty poszczególnych rat w kolejno przypadających terminach (zmienia się sposób i termin spełnienia świadczenia). Wyrok sądu w części orzekającej o rozłożeniu zasądzzonego świadczenia na raty ma więc charakter konstytutywny, gdyż odroczenie wykonania zobowiązania przez sąd jest jednoznaczne ze zmianą terminu spełnienia świadczenia.

Rozkładając z mocy art. 320 k.p.c. zasądzone świadczenia pieniężne na raty, sąd nie może - na podstawie tego przepisu - odmówić przyznania wierzycielowi żądanych odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzonego świadczenie; rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty jednak ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratałnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN (zasada prawna) z 22 września 1970 r., III PZP 11/70, LexisNexis nr (...), OSNC 1971, nr 4, poz. 61). Jak się podkreśla, wyrok ten - przesuwając termin spełnienia świadczenia przez zastąpienie terminu dotychczasowego terminami zapłaty poszczególnych rat - jednocześnie uchyla stan opóźnienia dłużnika, będącego wynikiem niespełnienia świadczenia w pierwotnym terminie.

Ugruntowany w orzecznictwie sądów powszechnych jest pogląd, że ochrona, jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 k.p.c., wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 maja 2012 r., sygn. akt I ACa 242/12,

LEX nr 1321914, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt I ACa 916/13, LEX nr 1416150). Częste w praktyce korzystanie z art. 320 k.p.c. dla rozkładania na raty znacznych sum pieniężnych, wskazywałoby na nierespektowanie przez sądy szczególnego, wyjątkowego charakteru tego przepisu i potrzeby starannego zbadania podstaw jego zastosowania (por. uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 grudnia 2006 r. III CZP 126/2006). Przepis ten jest stosowany przez sąd jedynie fakultatywnie, na podstawie okoliczności, na które powołuje się strona, chcąc skorzystać z możliwości rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty. Przepis art. 320 k.p.c. upoważnia sąd orzekający do wzięcia pod rozwagę przy wydawaniu wyroku, czy jego orzeczenie będzie mogło być wykonane bez potrzeby przeprowadzania egzekucji, zwłaszcza czy pozwany będzie w stanie spełnić zasądzone świadczenie jednorazowo. Przesłanką zastosowania tego przepisu jest ustalenie, że w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony; decydują o tym okoliczności konkretnej sprawy. W zasadzie chodzi o okoliczności dotyczące pozwanego dłużnika, jego sytuację osobistą, majątkową, finansową, rodzinną, które powodują, że nierealne jest spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzzonego świadczenia. Przyjmuje się, że np. za zastosowaniem omawianego przepisu przemawia sytuacja, w której pozwany uznaje powództwo i podnosi, że nieuregulowanie długu jest spowodowane wyłącznie jego złą sytuacją majątkową. W przepisie tym nie ma jednak mowy o wypadkach wyjątkowych (a więc szczególnie rzadkich, niecodziennych lub nadzwyczajnych), lecz chodzi o wypadki szczególnie uzasadnione, czyli takie, które uzasadniają albo nawet nakazują zmodyfikowanie skutków wymagalności dochodzonego roszczenia. W doktrynie przyjmuje się, że szczególnie uzasadniony wypadek może wynikać także z potrzeby usprawnienia i urealnienia wykonalności orzeczenia oraz uniknięcia egzekucji oraz jej dolegliwości i kosztów, a przez to zwiększenia szansy wierzyciela na uzyskanie zaspokojenia. Rozważając rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty, sąd orzekający nie może jednak nie brać pod rozwagę sytuacji wierzyciela. Również jego trudna sytuacja majątkowa może bowiem co do zasady przemawiać przeciwko rozłożeniu zasądzzonego świadczenia na raty, ponieważ sąd nie powinien działać z pokrzywdzeniem wierzyciela.

W ocenie Sądu wnioski pozwanych, którzy nie kwestionowali wysokości swojego zobowiązania zasługuje na uwzględnienie na podstawie art. 320 k.p.c., zwłaszcza, że interesy powodowego Banku zostały uwzględnione. Do 2015r. spłata rat kredytu odbywała się terminowo. Później nastąpiły problemy z terminowym regulowaniem rat spowodowane problemami zdrowotnymi pozwanego Z. Z. oraz trudną sytuacją materialną pozwanych spowodowaną także zmianami organizacyjnymi u pracodawcy pozwanej D. Z. skutkującymi koniecznością przejścia na emeryturę przez pozwaną. Od samego początku problemów pozwanych z terminowym regulowaniem zadłużenia na rzecz powoda, pozwani kierowali do powoda prośby:

- dnia 11 marca 2015r. – o obniżenie miesięcznej raty kredytu poprzez wydłużenie okresu kredytowania (k. 113),
- dnia 13 lipca 2016r. – o restrukturyzację zadłużenia (k. 114)
- dnia 07 lutego 2017r., tj. po doręczeniu wypowiedzenia umowy kredytu – o restrukturyzację zadłużenia (k. 115)
- dnia 01 marca 2017r., tj. po doręczeniu przedsądowego wezwania do zapłaty – o rozłożenie obowiązku spłaty kredytu na raty (k. 116).

Powód nie ustosunkował się do żadnego z powyższych pism pozwanych. Również w toku niniejszego procesu pozwani przyznali, że roszczenie jest zasadne oraz wyrazili wolę spłaty tego zadłużenia. Choć emerytury pozwanych nie są niskie, to jednak problemy pozwanych zdrowotne, finansowe, zawodowe spowodowały także inne zaległości i wszczęcie postępowań egzekucyjnych, których konsekwencją są zajęcia świadczeń emerytalnych pozwanych. Zabezpieczeniem spłaty kredytu jest hipoteka ustanowiona na lokalu mieszkalnym pozwanych. W tym zakresie podkreślić należy, że utrata dachu nad głową będzie dla pozwanych w ich sytuacji zdrowotnej, wiekowej niezwykle dolegliwa. Biorąc pod uwagę trwające już postępowania egzekucyjne oraz ceny lokali mieszkalnych w blokach z tzw. wielkiej płyty na żorskim rynku oraz cenę wywołania na pierwszej licytacji w ramach egzekucji z nieruchomości, stanowiąca $\frac{3}{4}$ sumy oszacowania za wielce prawdopodobne uznać należy, że powód nie zostanie zaspokojony w całości. Z tych przeto względów wnioski pozwanych o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty Sąd uznał za zasadny. Jednocześnie uznać należy, że interesy powodowego Banku, instytucji finansowej specjalizującej się w

długoterminowych kredytach, zostały uwzględnione. Nie został bowiem pozbawiony odsetek za okres do daty wyroku, co wynika z ugruntowanego orzecznictwa. Nadto, w przypadku uchybienia spłaty którejkolwiek z rat cała niespłacona należność stanie się natychmiast wymagalna. Nadto powód w przedsądowych wezwaniach do zapłaty (k. 30 i 32) proponował podjęcie negocjacji w celu rozłożenia zadłużenia na raty, a nawet jego częściowego umorzenia. Mimo innych zobowiązań finansowych (spłata innych kredytów, postępowania egzekucyjne) ustalona miesięczna rata leży w zakresie możliwości finansowych pozwanych, zwłaszcza, że spłata innych kredytów niebawem ulegnie zakończeniu. Miesięczna rata jest nieco niższa aniżeli raty kredytu jakie zgodnie z umową mieli spłacać pozwani, jednakże umowa kredytowa została zawarta na okres 20 lat (240 rat) i spłata kredytu miała zakończyć się w 2030r., zaś raty ustalone orzeczeniem Sądu pozwolą pozwany spłacić kredyt w ciągu 10 lat, a więc w terminie zbliżonym do tego jaki wynikał z umowy kredytowej. Kwota zasądzona nakazem zapłaty wraz z odsetkami do dnia wyroku kończącego niniejsze postępowania wynosi około 117.000,00 zł co przy miesięcznych ratach 1.000,00 zł wynosi 117 rat, a więc ich spłata winna wynosić około 10 lat. Reasumując dochody pozwanych gwarantują regularną spłatę deklarowanej przez pozwaną i uwzględnionej w wyroku raty, nadto jest ona porównywalna z ratą uprzednio ustaloną w umowie kredytowej, podobnie jak czasokres spłat. Skorzystanie z przysługującego Sądowi uprawnienia ma na celu także ochronienie pozwanych od postępowania egzekucyjnego - ma bowiem na celu umożliwienie wykonania wyroku w sposób dobrowolny. Pozbawienie pozwanych dachu nad głową byłoby w ich sytuacji szczególnie krzywdzące.

Rozłożenie zasądzonych świadczeń na raty ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratałnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat. Rozkładając zasądzone świadczenie na raty, sąd nie może natomiast odmówić przyznania wierzycielowi odsetek za okres poprzedzający wydanie wyroku. Dlatego też odsetki od kwoty 106.518,67 zł zostały zasądzone od dnia 11 marca 2017r. do dnia wydania wyroku tj. do dnia 08 maja 2018r., od kwoty 3.236,07 zł od dnia 27 marca 2017r. do dnia 08 maja 2018r., a od poszczególnych rat jedynie w przypadku uchybienia terminowi ich płatności.

Oddalenie powództwa nastąpiło jedynie w zakresie odsetek utraconych przez powoda na skutek rozłożenia należności na raty.

Pozwani będący współuczestnikami materialnymi byli reprezentowani przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. 2016.1715 z późniejszymi zmianami) za obronę kilku osób lub reprezentowanie kilku osób w postępowaniu karnym lub w postępowaniu o wykroczenia ustala się opłatę od każdej z tych osób. Powyższy przepis rozporządzenia odnosi się w swej treści wyłącznie do spraw karnych i wykroczeniowych, a przy tym umieszczony został w rozdziale 1 rozporządzenia „Przepisy ogólne o opłatach za czynności radcy prawnego ustanowionego z urzędu w postępowaniach przed organami wymiaru sprawiedliwości”. Oznacza to, że w obecnym stanie prawnym w sprawach cywilnych radca prawny z urzędu ustanowiony dla kilkorga współuczestników sporu (niezależnie od tego, czy współuczestnictwo to ma charakter materialny, czy formalny), otrzyma tylko jedno wynagrodzenie, niezależnie od tego, ile osób reprezentuje. Ponieważ pozwani co do zasady przegrali proces to należne ich pełnomocnikowi wynagrodzenie przyznano od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach na podstawie § 8 pkt 6 w związku z § 4 ust. 1 i 3 powołanego wyżej rozporządzenia wraz z należnym podatkiem od towaru i usług. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pogląd ten jest m.in. konsekwencją zaliczenia tych kosztów do wydatków przewidzianych w art. 98 § 3 k.p.c. oraz do wydatków w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (por. postanowienie z dnia 8 kwietnia 2011r., II CZ 137/10, OSNC-ZD 2011, nr C, poz. 71, oraz uchwały z dnia 12 czerwca 2012r., III PZP 4/12, OSNP 2012, nr 23-24, poz. 280, i z dnia 18 lipca 2012r., III CZP 33/12, OSNC 2013, nr 2, poz. 14). Kosztami przejazdu do sądu pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym - jeżeli ich poniesienie było niezbędne i celowe w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. - są koszty rzeczywiście poniesione. Koszty te powinny być wyszczególnione przez pełnomocnika w spisie kosztów (art. 109 § 1 k.p.c.), który podlega kontroli sądu na podstawie art. 233 k.p.c. (por. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego

z dnia 27 listopada 2002r., III CZP 13/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 6). Ustalenie kosztów przejazdu zawodowego pełnomocnika nie powinno być dokonywane na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. Nr 27, poz. 271 ze zm.). Powyższe regulacje dotyczą kosztów podróży osób mających status pracownika, w związku z odbyciem podróży służbowej na podstawie wystawionej przez pracodawcę tzw. delegacji, czyli polecenia wykonania zadań służbowych poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy. Rozporządzenie z dnia z dnia 29 stycznia 2013r. zostało wydane na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 77⁵ k.p., a rozporządzenie z dnia 25 marca 2002r. na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym (Dz.U. Nr 125, poz. 1371 ze zm.), w związku z odesłaniem zawartym w § 4 ust. 4 rozporządzenia z dnia z dnia 29 stycznia 2013 r. Obydwa rozporządzenia pozostają więc na obszarze prawa pracy i dotyczą wyłącznie stron stosunku pracy, zatem niedopuszczalne jest stosowanie bez wyraźnej podstawy prawnej przepisów dotyczących pracowników do osób niemających takiego statusu. Zasady rozliczania kosztów przejazdu wynikające z tego rozporządzenia mogą mieć zastosowanie do radców prawnych w relacjach z pracodawcą, jeżeli radca prawny, zatrudniony na podstawie umowy o pracę, wykonuje obsługę prawną swego pracodawcy (art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 507). Zasady ustalania kosztów i rozliczeń przewidzianych w tych rozporządzeniach nie mogą być jednak przenoszone na grunt postępowania cywilnego. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016r. III CZP 26/16 Lex nr 2067029) W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik pozwanych dokonał rozliczenia kosztów według rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. Nie wykazał zaś kosztów rzeczywiście poniesionych, zatem przy rozliczaniu kosztów procesu nie uwzględniono kosztów przejazdu pełnomocnika pozwanego.

Powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym, któremu w nakazie zapłaty z dnia 23 sierpnia 2017r. przyznano wynagrodzenie zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.) Ustawodawca przewiduje, że w postępowaniach, w których wydawany jest na posiedzeniu nakaz zapłaty (postępowanie nakazowe, postępowanie upominawcze, elektroniczne postępowanie upominawcze, europejskie postępowanie nakazowe), stawki minimalne ustalać należy jako 2/3 stawki określonej w § 2 komentowanego rozporządzenia (w pierwotnej wersji rozporządzenia – 3/4 stawki określonej w § 2 rozporządzenia). Rozwiązanie takie związane jest z niejawnym trybem procedowania sądu w sprawach tego rodzaju (por. art. 484¹ § 3, art. 497¹ § 2, art. 505¹⁷ k.p.c.), co automatycznie wiąże się z niższym nakładem pracy pełnomocnika niż ma to miejsce w przypadku spraw rozpoznawanych na rozprawie. Jednocześnie jednak w razie skutecznego wniesienia sprzeciwu lub zarzutów od nakazu zapłaty sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu jawnym na rozprawie (por. art. 495 § 1, art. 505 § 1, art. 505¹⁹ § 1, art. 505³⁶ § 1 k.p.c.), z czym ustawodawca wiąże obliczanie stawki wynagrodzenia radcowskiego według zasad ogólnych, tj. wprost § 2 rozporządzenia. Zatem od pozwanych na rzecz powoda winna zostać zasądzona kwota 1.800,00 zł stanowiąca różnicę pomiędzy wynagrodzeniem przyznanym powodowi w nakazie zapłaty o kwotą wynikającą z § 2 pkt 6 rozporządzenia.

Zgodnie z art.102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Regulacja art. 102 k.p.c. stanowi wyjątek od wynikającej z treści art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności stron za wynik procesu, zgodnie z którą pozwani zobowiązani byłiby do zwrotu kosztów procesu poniesionych przez powoda. W orzecnictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że kwestia zastosowania art. 102 k.p.c. pozostawiona jest sądowi orzekającemu, z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowany własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności i może

być podważona przez sąd wyższej instancji jedynie wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2012 r., sygn. akt I CZ 66/12, niepubl.). Nie ulega wątpliwości, że do wypadków szczególnie uzasadnionych należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich sytuację majątkową i życiową strony. Oczywistym jest przy tym, że dla zastosowania omawianej normy nie jest wystarczające powołanie się jedynie na ostatnią z tych okoliczności, nawet jeżeli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2012 r., sygn. akt I CZ 34/12 niepubl.). W ocenie Sądu w rozpoznawanej sprawie zaistniały okoliczności uzasadniające przyjęcie, że wystąpił szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający na częściowe odstąpienie od obciążenia pozwanych pozostałą częścią kosztów zastępstwa procesowego należnych powodowi. Pozwani nie kwestionowali ani faktu wypowiedzenia powyższej umowy kredytowej, ani wysokości zadłużenia, zaś wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty jedynie dlatego, że domagali się rozłożenia spłaty zadłużenia na raty uzasadniając powyższy wniosek swoją sytuacją zdrowotną, zawodową, materialną. Sąd uwzględnił powyższy wniosek i z tych samych względów uznał, że istnieją podstawy do odstąpienia od obciążenia pozwanych pozostałą częścią kosztów zastępstwa procesowego należnych powodowi.

R., dnia 18 czerwca 2018r. SSO Katarzyna Banko